

СПОРАЗУМ О МЕСНОЈ НАДЛЕЖНОСТИ

Извршни поступак на основу веродостојне исправе наставља се у парници као поводом приговора против платног налога пред судом одређеним споразумом о месној надлежности само ако је то извршни поверилац тражио у предлогу за извршење уз приложен споразум о месној надлежности.

Из образложења:

„Основном суду у Лозници 02.11.2020. године тужилац је, као извршни поверилац, поднео предлог за извршење на основу веродостојне исправе, ради наплате новчаног потраживања, које ће се спровести преко Јавног извршитеља Б.С. из Ш, на целокупној имовини извршног дужника.

Решењем Основног суда у Лозници ИИв 166/20 од 09.11.2020. године одређено је предложено извршење, које је по приговору извршних дужника решењем истог суда ИпвИв 38/20 од 01.03.2022. године стављено ван снаге у делу у коме је одређено извршење, укинуте све спроведене радње, одређен застој извршног поступка до правноснажног окончања парничног поступка и одлучено да ће се поступак наставити као поводом приговора против платног налога пред Основним судом у Новом Саду.

Основни суд у Новом Саду није прихватио месну надлежаност и уз пропратни акт П 2986/2022 од 12.04.2022. године је предмет доставио Врховном касационом суду ради решавања сукоба месне надлежности.

Решавајући настали сукоб месне надлежности, на основу члана 30. став 2. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 116/2008...113/2017), члана 22. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011...18/2020, у даљем тексту: ЗПП) и члана 39. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“, бр. 106/15..54/2019), Врховни касациони суд је оценио да је за суђење у овој правној ствари месно надлежан Основни суд у Лозници.

Одредбом члана 7. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано је да је за одлучивање о предлогу за извршење или обезбеђење опште месно надлежан суд на чијем подручју извршни дужник има пребивалиште или боравиште, односно седиште.

Чланом 62. став 4. истог Закона је прописано да ако су странке закључиле споразум о месној надлежности, извршни поверилац може тражити у предлогу за извршење да се, ако поступак буде настављен као по приговору против платног налога, настави пред судом који је надлежан по споразуму о месној надлежности. Извршни поверилац дужан је да уз предлог приложи споразум о месној надлежности.

Одредбом члана 65. став 1. ЗПП прописано је да ако законом није прописана искључива месна надлежност неког суда, странке могу да се споразумеју да им у првом степену суди суд који није месно надлежан, под условом да је тај суд стварно надлежан. Према ставу 3. истог члана споразум из ст. 1. овог члана производи правно дејство само ако је састављен у писаном облику и ако се односи на одређени спор или више спорова који сви проистичу из одређеног правног односа. Одредбом става 4. истог члана је прописано да исправу о споразуму (о уговореној месној надлежности) тужилац мора да приложи уз тужбу, а тужени уз приговор ненадлежности.

Из наведеног произлази да када за одређене врсте спорова одредбама Закона о парничном поступку није предвиђена искључива месна надлежност, као у конкретном случају, а странке су уговориле месну надлежност неког суда, тужилац врши избор између суда који је месно надлежан према одредбама Закона о парничном поступку и суда чија је надлежност уговорена. У ситуацији када тужена страна истакне приговор

месне ненадлежности, позивајући се на уговорену месну надлежност, тада се имају применити одредбе споразума парничних странака о уговореној надлежности.

У конкретном случају тужилац, као извршни поверилац, није имао опцију избора месно надлежног суда за подношење предлога за извршење, јер је чланом 7. Закона о извршењу и обезбеђењу прописано да је за одређивање извршења надлежан суд на чијем подручју извршни дужник има пребивалиште, што је у конкретном случају Основни суд у Лозници. Имајући у виду наведено тај суд је одредио предложено извршење, а по приговору извршног дужника као надлежан суд решење о извршењу је ставио ван снаге у делу којим је одређено извршење, укинуо све спроведене радње у поступку, одредио застој извршног поступка до правноснажног окончања парничног поступка и одлучио да се поступак наставља у парници као поводом приговора против платног налога. У таквој парници ранији извршни поверилац има положај тужиоца, а извршни дужник има положај туженог. Парнични суд цени своју стварну и месну надлежност применом одредаба Закона о парничном поступку.

Када поступак започиње као извршни, за остваривање дејства уговора о месној надлежности у парничном поступку потребно је да се извршни поверилац позове на уговорену надлежност у предлогу за извршење, што тужилац, као извршни поверилац, у конкретном случају није учинио. Из тога следи да се Основни суд у Лозници у парничном поступку може применом одредбе члана 19. ЗПП огласити месно ненадлежним за поступање само по приговору туженог с позивом на уговорену месну надлежност.

Из наведених разлога нема услова за заснивање месне надлежности Основног суда у Новом Саду коме је предмет достављен на поступање, већ се надлежност суда одређује на основу општих правила о месној надлежности, сходно чему је за поступање у овом предмету према члану 39. став 1. ЗПП, месно надлежан Основни суд у Лозници, као суд опште месне надлежности према пребивалишту туженог“.

(Сентенца из решења Врховног касационог суда Р1 235/2022 од 2.6.2022. године, утврђена на седници Грађанског одељења од 14.11.2023. године)